

Nord universitet
Policy for eierskap i aksjeselskaper
Vedtatt av universitetsstyret 22. juni 2017

Innhold

1. Reglement og retningslinjer	1
1.1 Overordnet reglement og retningslinjer	1
1.2 Nord universitets interne instruksjoner og retningslinjer	1
2. Interne rutinebeskrivelser for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ...	2
2.1 Erverv av aksjer	2
2.2 Samarbeidsavtaler med aksjeselskaper	3
2.3 Utøvelse av eierskap	3
2.4 Rapportering	5
2.5 Salg av aksjer	6

1. Reglement og retningslinjer

Nord universitets interne retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper er basert på følgende reglement og retningslinjer:

1.1 Overordnet reglement og retningslinjer

- Lov om aksjeselskaper (Aksjeloven, fastsatt 13.06.1997 med endringer, senest 01.07.2014)
- Reglement for økonomistyring i staten (fastsatt 12.12.2003 med endringer, senest 18.09.2013)
- Reglement om statlige universiteters og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13, fastsatt av Kunnskapsdepartementet med virkning fra 01.09.2013)
- Retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper (fastsatt av Kunnskapsdepartementet med virkning fra 01.01.2008)
- Meld. St. 27 (2013-2014): Et mangfoldig og verdiskapende eierskap
- Instruks om Riksrevisjonens virksomhet (forskrift vedtatt av Stortinget med virkning fra 01.07.2004)
- Årlig tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet
-

1.2 Nord universitets interne instruksjoner og retningslinjer

- **HOVEDREGLER FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN VED HØGSKOLEN I BODØ (FASTSATT AV STYRET 27. februar 2008)**
 - Det forventes nye retningslinjer for Nord universitet i løpet av 2017.

2. Interne rutinebeskrivelser for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper

Retningslinjene er først og fremst regulert gjennom Kunnskapsdepartementets reglement om statlige universiteters og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13), og særskilte retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper.

De interne rutinebeskrivelsene er i hovedsak bygd opp rundt hovedområdene:

- Erverv av aksjer
- Institusjonens ansvar for utøvelse av eierskap i aksjeselskaper
- Rapportering

2.1 Erverv av aksjer

Etablering av eierskap

Nord universitet er gjennom særskilt fullmakt fra Kunnskapsdepartementet gitt myndighet til å organisere virksomhet som egne rettssubjekt, og skaffe seg eierposisjon i andre selskaper. Vedtak om opprettelse eller eierskap i aksjeselskaper skal besluttes av universitetsstyret. Dette gjelder også utvidelse av aksjekapital /endring av eierandel i eksisterende aksjeselskaper.

Hvis Nord universitet ønsker å opprette eller delta i eiendoms- eller infrastrukturselskaper som reelt har en støttefunksjon for Nord universitets oppgaver, må det søkes om tillatelse til dette fra Kunnskapsdepartementet. Nord universitets forpliktelser overfor et slikt selskap skal dekkes innenfor Nord universitets økonomiske ressurser.

Finansielle plasseringer i eiendom, aksjeselskap eller annen virksomhet med det formål å sikre Nord universitet økonomisk fortjeneste, anses ikke å ha faglig interesse. Dette gjelder selv om fortjenesten kan brukes til å styrke den faglige aktiviteten ved Nord universitet.

Kapitalinnskudd skal som hovedregel dekkes av Nord universitets virksomhetskapskapital. Unntaksvis kan Kunnskapsdepartementet søkes om bevilgning for å dekke kapitalinnskuddet. Det er ikke adgang til å benytte tingsinnskudd.

Eventuelle eierposisjoner skal fremgå av Nord universitets virksomhetsregnskap.

Når Nord universitet organiserer aktivitet i egne rettssubjekt, skal det brukes aksjeselskap som organisasjonsform.

Dersom Nord universitet i fellesskap med andre statsinstitusjoner oppretter et selskap, eller kjøper aksjer i selskap der staten eier aksjer, skal det inngås en avtale om hvilken statsinstitusjon som skal ivareta statens eierskap. Kunnskapsdepartementet skal ha melding om dette senest innen 14 dager fra ervervet.

2.2 Samarbeidsavtaler med aksjeselskaper

Ved beslutning om samarbeidsavtaler med aksjeselskaper skal følgende kriterier legges til grunn:

- a. Samarbeidet skal være av faglig interesse for Nord universitet, og aktiviteten skal styrke Nord universitets evne til å utføre primæroppgavene.
- b. Fagmiljøer internt ved Nord universitet skal involveres i samarbeidet. Et hovedformål med å inngå samarbeid skal være at kvaliteten på aktiviteten i interne fagmiljøer blir bedre som resultat av samarbeidet.
- c. Samarbeidet skal ikke svekke Nord universitets faglige uavhengighet.
- d. Samarbeidet skal forvaltes slik at det ivaretar Nord universitets økonomiske interesser.
- e. Nord universitet kan ikke direkte eller indirekte subsidiere aktivitet ved samarbeidende virksomhet. Samarbeidende virksomhet må fullt ut dekke de kostnader som følger av dets aktivitet.

Samarbeidet skal nedfelles i en skriftlig avtale (samarbeidsavtale). Universitetsstyret - eller annen instans etter delegasjon fra styret - inngår slik avtale. Universitetsstyret delegerer med dette denne fullmakten til rektor.

Avtalen skal minst omfatte følgende forhold:

- a. **Økonomi**
Avtalen skal regulere de økonomiske forholdene mellom Nord universitet og samarbeidende virksomhet.
- b. **Personalforhold**
I den utstrekning ansatte ved Nord universitet skal utføre arbeid for samarbeidende virksomhet, skal det skje i henhold til skriftlig avtale mellom partene.
- c. **Styredeltakelse**
Nord universitets ansatte kan delta i styret til samarbeidende virksomhet. Eventuell styredeltakelse skal fremgå av avtalen. Rektor kan ikke inneha slikt verv, med mindre det er et selskap som fullt ut eies av staten.

Andre forhold av betydning for samarbeidet skal innarbeides i avtalen.

2.3 Utøvelse av eierskap

Kunnskapsdepartementet har gitt universitetet myndighet til å forvalte statens eierinteresser på vegne av departementet. Universitetsstyret er ansvarlig for at utøvelse av eierskap skjer i henhold til departementets særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper. Som aksjeeier skal Nord universitet forvalte statens eierskap i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler, og innenfor Stortingets forutsetninger og vedtak. Eierrollen skal utøves i samsvar med aksjelovens bestemmelser og selskapenes vedtekter.

Deltakelse i selskapenes generalforsamlinger

Nord universitet skal sikre å motta relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapene for å kunne vurdere sakene som generalforsamlingen skal behandle. Dette danner grunnlag for formell utøvelse av eierrollen i generalforsamlingen, eventuell

fremlegging av saker av viktighet for statsråden, oppfølging av stortingsforutsetninger og -vedtak, samt oppfølging av eventuelle krav til avkastning og utbytte.

Nord universitet har fått fullmakt fra Kunnskapsdepartementet til å innkalle til generalforsamling i heleide aksjeselskaper. Generalforsamling skal avholdes innen 31.mai hvert år.

Universitetsstyret har delegert generalforsamlingsfullmakten til rektor.

Oppnevning og oppfølging av styret

Eierrollen innebærer å sikre at styresammensetningen er hensiktsmessig i forhold til selskapets formål og eierskap.

Universitetet legger vekt på at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. I tillegg skal styret i selskapet være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt. Det skal være god kjønnsbalanse i styret. Eierrollen innebærer å føre kontroll med at selskapets styre i sitt virke sikrer at selskapet utvikler seg og driver i samsvar med eiernes forutsetninger, slik disse er kommet til uttrykk gjennom vedtak i generalforsamlingen og i selskapets vedtekter. Styret i selskaper kontrollert av universitetet skal som hovedregel ikke styreforsikres som følge av at staten er selvassurandør. Det kan inngås avtale om skadesløsholdelse for interne og eksterne styremedlemmer.

Mål- og resultatoppfølging

Nord universitet vil fokusere på at målene nås mest mulig effektivt med kostnadsdekning, og der det er mulig med et eventuelt regnskapsmessig overskudd.

Generelle målsettinger for alle selskapene:

- Egenkapitalandel ≥ 25 % avhengig av virksomhetens mål og strategi (egenart) og risiko
- Resultat etter skatt ≥ 0
- Likviditetsgrad 1 ≥ 2 og/eller likviditetsgrad 2 ≥ 1

Nord universitet skal foreta en vurdering av selskapenes oppnådde resultater, drift og økonomi i forhold til mål som er satt for selskapene og sikre at prinsippene for god eierstyring i staten er ivaretatt.

Nord universitet skal også foreta en vurdering av selskapets ivaretagelse av samfunnsmessig ansvar og oppnåelse av sektorpolitiske mål. Det skal foretas en selvstendig vurdering av selskapets ikke-forretningsmessige mål, slik at oppnådde resultater kan etterprøves for de selskapene som i sine vedtekter ikke stiller krav om økonomisk utbytte.

Vurderingene legges til grunn for årlig rapportering fra Nord universitet til Kunnskapsdepartementet om forvaltning av samtlige eierinteresser, samt utkast til beretning til Riksrevisjonen for de selskaper hvor Nord universitet har 50 % eller mer av stemmene, eller hvor staten på grunn av aksjeeie eller ved statlig kontroll av selskapsinteresser mv. har dominerende innflytelse.

Resultater internt ved Nord universitet, som følger av eierskap, bør vurderes regelmessig som del av den øvrige mål- og resultatstyringen.

Mål/forventninger til lederlønninger i selskapene

Lederlønninger skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenliknet med tilsvarende selskaper. Selskapene skal bidra til effektive belønningssystemer³ og samtidig sikre moderasjon i lederlønningene/godtgjørelsene

2.4 Rapportering

Nord universitet skal hvert år utarbeide en oppdatert oversikt over aksjeselskap som eies helt eller delvis av staten, og der Nord universitet har fått fullmakt til å forvalte aksjer på vegne av staten. Av oversikten skal det fremgå selskapets aksjekapital, statens eierandel i selskapet og en kortfattet oversikt over selskapets formål og virksomhet. Oversikten skal danne grunnlag for departementets videre rapportering til Stortinget, statsregnskapet og Riksrevisjonen. Opplysningene skal sendes departementet og selskapsdatabasen hos Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) innen den frist og i tråd med de retningslinjer departementet fastsetter.

Kunnskapsdepartementet skal umiddelbart orienteres om aktiviteter av viktighet i selskapene, og som har betydning for å sikre en effektiv kontroll med at statens interesser forvaltes på en forsvarlig måte.

For selskaper der flere statsinstitusjoner har aksjer, skal rapportering skje av den institusjon som er satt til å ivareta statens eierskap.

Universitetsstyret skal årlig bli orientert om Nord universitets eierinteresser i form av en oversikt over aksjeselskap som eies helt eller delvis av staten, og der universitetet har fått fullmakt til å forvalte aksjer på vegne av staten. Av oversikten skal fremgå:

- selskapets aksjekapital
- statens eierandel i selskapet
- en kortfattet oversikt over selskapets formål og virksomhet
- andre forhold av betydning

Eventuelle eierposisjoner skal fremgå av Nord universitets virksomhetsregnskap.

Spesielt om aksjeselskaper der Nord universitet har 50 % eller mer av stemmene, eller hvor staten på grunn av aksjeeie eller ved statlig kontroll av selskapsinteresser mv. har dominerende innflytelse

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen skal på et så tidlig tidspunkt som mulig orienteres om tidspunkt for avholdelse av generalforsamling. For disse selskapene skal Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen ha kopi av innkalling til generalforsamlingen. Riksrevisjonen har rett til å være tilstede på generalforsamlinger som er heleid av staten.

Nord universitet skal senest **syv dager** etter avholdt generalforsamling oversende til Kunnskapsdepartementet utkast til en beretning til Riksrevisjonen. Beretningen skal gi informasjon om hvert enkelt selskaps mål- og resultat-oppnåelse, samt vurdering av statens eierstyring. Sammen med beretningen skal også oversendes årsberetning, årsregnskap, revisors beretning og protokoll fra generalforsamlingen.

For de selskaper som er heleid av staten, skal Riksrevisjonen rutinemessig ha tilsendt fullstendige utskrifter av møteprotokoller fra møter i samtlige styrende og kontrollerende organer i virksomheten.

2.5 Salg av aksjer

Salg av aksjer skal skje etter forretningsmessige prinsipper. Salg av aksjer skal behandles som eksterne inntekter og kan benyttes til institusjonens drift, men også til kapitalinnskudd. Resultatet av aksjesalg, hvor aksjer er finansiert over Nord universitets virksomhetskaper, vil inngå i Nord universitets virksomhetskaper.